

Handläggare
Maria Eriksson
Telefon: 08-50824268

Till
Stadsdelsnämnden
2023-04-27

Reviderade riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna med missbruks- och beroendeproblem

Svar på remiss från Kommunstyrelsen, KS 2023/141

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar på remissen.

Sammanfattning

Socialförvaltningen har reviderat och uppdaterat stadens riktlinjer gällande hur handläggningen av ärenden gällande personer som har beroende- och missbruksproblematik ska ske. Senaste revideringen av riktlinjerna gjordes för tio år sedan, vilket har medfört att det tidigare dokumentet blivit föråldrat och saknar viktig information.

Ett av huvudsyftena med revideringen är strävan efter likställighet inom staden när det kommer till utredning, bedömning och de insatser som erbjuds av socialtjänsten. Riktlinjerna innehåller anvisningar för utredning, dokumentation samt genomförande och uppföljning av insatser som är beviljade enligt socialtjänstlagen (SoL). Riktlinjerna är tänkta att vara ett stöd i arbetet och vänder sig främst mot chefer och socialsekreterare som arbetar med målgruppen.

Revideringen av riktlinjerna bedöms varit välbehövlig och har förbättrat riktlinjernas läsbarhet och användarvänlighet. Många avsnitt har uppdaterats och viktig information har tillkommit. Förvaltningen ser positivt på de ändringar som gjorts och bedömer att dokumentet blivit mer relevant och hjälpsamt i det dagliga arbetet.

Bakgrund

Den 20 februari 2023 remitterades ”Riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna med missbruks- och beroendeproblem” från Kommunstyrelsen till Skärholmens stadsdelsnämnd. Övriga remissinstanser är Stadsledningskontoret och samtliga stadsdelsnämnder inom Stockholm stad. Remissvar ska ha inkommit till Kommunstyrelsen senast den 2 maj 2023.

Ärendet

Stadens nuvarande riktlinjer ”Vuxna med missbruks-/beroendeproblem” antogs av kommunfullmäktige 2011-10-17 och uppdaterades senast 2013-06-12. Socialförvaltningen har uppmärksammat behov av att revidera och uppdatera nuvarande riktlinjer inklusive namnet på riktlinjerna till ”Riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna med missbruks- och beroendeproblem”.

Ett av syftena med de uppdaterade riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och likställighet över staden när det gäller utredning, bedömning och de olika insatser som erbjuds. Riktlinjerna innehåller anvisningar för utredning, dokumentation samt genomförande och uppföljning av insatser som är beviljade enligt socialtjänstlagen (SoL). Riktlinjerna är tänkta att vara ett stöd i arbetet och vänder sig främst mot chefer och socialsekreterare som arbetar med målgruppen. Det bedöms dock vara viktigt att kännedom om riktlinjerna och dess innehåll sprids till hela socialtjänsten, då personer med missbruks- och beroendeproblematik inte är en homogen grupp och ofta är aktuella på fler enheter.

Många texter har tillkommit och uppdaterats i syfte att förtydliga ärendehandläggningen. Dispositionen har ändrats för att vara förenlig med aktuell lagstiftning, så som förändringar i förvaltningslagen och den lagändring som genomfördes 2018 då missbruk om spel av pengar även kom att omfattas av socialtjänstlagen.

Nedan följer ett urval av de ändringar som har gjorts:

- Rutor med hänvisningar där det går att läsa mer om det aktuella området har lagts till i riktlinjerna.

- Avsnitten *Förord* och *Inledning* har bakats ihop och uppdaterats i avsnittet *Inledning*. Här har även information om ansvarsfördelning inom staden och samverkan lagts till.
- I avsnittet *Lagstiftning* har texterna om SoL, LVM, *lagen* (1993:387) *om stöd och service till vissa funktionshindrade*, LSS, Lex Sarah och *offentlighets- och sekretesslagen* (2009:400), OSL, uppdaterats. Information om LVU, *lag med särskilda bestämmelser om vård av unga* och *lagen* (2017:612) *om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård*, LUS och samordnad individuell plan (SIP) har lagts till.
- Avsnittet *Andra viktiga dokument* har tagits bort och ersatts med avsnittet *Stöd- och styrdokument*, i vilket det hänvisas till exempelvis Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd samt Stockholms stads överenskommelser för rutiner och samverkan.
- Avsnittet *Utredning och vårdbehovsbedömning* har ersatts av avsnittet *Utredning och behovsbedömning* och texterna har uppdaterats och information har lagts till.
- Information om beslut har fått ett eget avsnitt under rubriken *Beslut*. Där ligger nu information som rör olika delar av handläggning så som innehåll i beslut, handläggning av ej verkställda beslut, rättelser och ändring av beslut. Det har även lagts till en text om avtal.
- Avsnittet *Dokumentation och uppföljning* har delats upp i två olika avsnitt: *Dokumentation* respektive *Uppföljning*, innehållet har också uppdaterats.
- I avsnittet *Insatser* har texterna om insatser samt val av insatser uppdaterats. Information om vissa insatser så som Bostad först och case management har lagts till.
- Avsnittet *Grupper med särskilda behov* har ersatts av avsnittet *Särskilda grupper inom målgruppen*. Texterna har uppdaterats och information om äldre med missbruk och beroende, avhoppare och sociala insatsgrupper (SIG) har lagts till.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Avdelningen för socialtjänst.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på att stadens riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna personer med beroendeproblematik uppdateras. Det har gått tio år sedan den senaste revideringen gjordes vilket lett till att de gamla riktlinjerna blivit inaktuella och inte erbjuder den stöd som behövs i det dagliga arbetet. De uppdaterade riktlinjerna innehåller ett omfattande material med mycket information, men tack vare en genomtänkt disposition så bedöms den uppdaterade versionen kunna användas som ett stöd och vägledning i vardagen för både socialsekreterare och chefer samtidigt som de blir ett hjälpmedel för att nå mer likställighet och rättssäkerhet över staden.

Införandet av rutor i vilka de framgår var man hitta kompletterande information gällande de olika ämnesområdena ger både struktur och ökad tydlighet. Utöver själva ärendehandledningen så bedöms det också vara positivt att det finns ett avsnitt som berör samverkan och hur man ska agera när den inte fungerar, det vill säga avvikelshantering.

Jämställdhetsanalys

Riktlinjerna uppmärksammar att missbruk och beroende kan drabba män respektive kvinnor på olika sätt och kvinnor med missbruk och beroende behandlas i ett eget avsnitt under en egen rubrik.

Ungefär en fjärdedel av de som är aktuella för utredning eller insats inom stadens enheter som arbetar med missbruk är kvinnor och resterande är män. Könsfördelningen har varit stabil under de senaste åren och ligger i linje med nationell statistik.

Kunskap om hur missbruk och beroende drabbar både kvinnor och män är viktigt för att minska risken i att hamna i stereotypa föreställningar om målgrupperna. I arbetet med målgruppen bedöms det vara viktigt att ta hänsyn till den utsatthet som många kvinnor med missbruk och beroende lever under. De reviderade riktlinjerna bedöms bidra med kunskap om detta.

Patrik Åhnberg
Stadsdelsdirektör
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Anna Toll
Avdelningschef
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Följebrev Reviderade riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna med missbruks- och beroendeproblem,
2. Framställan – Reviderade riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna med missbruks och beroendeproblem
3. Tjänsteutlåtande – Reviderade riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna med missbruks och beroendeproblem.
4. Bilaga – Riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna med missbruks- och beroendeproblem.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Patrik Åhnberg, Stadsdelsdirektör	2023-03-28
Anna Toll, Avdelningschef	2023-03-28